

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Примљено : 19. 11. 2019.			
Орг. Јед.	Број	Прилог	Вредност

Recenzija rukopisa dr Dušana Todorovića

**"ODNOSI ORGANIZACIJE I POJEDINCA: KA INTEGRATIVNOM PRISTUPU U
RAZMATRANJU ORGANIZACIONOG PONAŠANJA"**

Podaci o recenzentu:

- dr Miodrag Milenović, vanredni profesor
- Departman za psihologiju Filozofskog fakulteta u Nišu
ul. Ćirila i Metodija 2, 18000 Niš

Vrsta dela: monografija

Datum recenziranja: 10.11. 2019 godine

Podaci o recenziranom rukopisu

Autor: dr Dušan Todorović, docent Filozofskog fakulteta u Nišu

Naslov dela: *Odnosi organizacije i pojedinca: ka integrativnom pristupu u razmatranju organizacionog ponašanja*

Broj stranica: 250

Broj tabela: 112

Broj grafikona: 12

Broj celina - poglavlja: dve celine (prva sadrži teorijsko razmatranje, a druga empirijsku problematizaciju) sa ukupno četiri glavna poglavlja, plus peto (korišćena literatura od 495 naslova) i šesto (prilozi - 9 mernih instrumenata korišćenih u empirijskom delu rukopisa)

Mišljenje recenzenta

Rukopis pod naslovom *Odnosi organizacije i pojedinca: ka integrativnom pristupu u razmatranju organizacionog ponašanja* autora dr Dušana Todorovića, na originalan i obuhvatan način razmatra jedan broj suštinski važnih oblasti organizacione psihologije, čija se struktura i dinamika može generalizovati i na celokupnu oblast psihologije rada. Obuhvatni prikaz najvažnijih savremenih koncepta organizacionog funkcionisanja i njihovo testiranje na domaćem uzorku predstavljaju važan doprinos psihološkoj nauci na našim prostorima. Posebno treba istaći da je primenom integrativnog pristupa u razmatranju tematike organizacionog života, autor pokazao da je isti nezamenljiv kada je u pitanju shvatanje i razumevanje funkcionisanje oblasti ljudskog rada i organizacije.

Sam tekst je strukturiran kroz četiri glavna poglavlja. Prvi deo, *Pristupi i paradigme u razmatranju odnosa pojedinca i organizacije – od individualizma ka kolektivizmu* prikazuje, na početku, razvoj i značaj teorijskih koncepta koji se bave odnosima između zaposlenog pojedinca

i radne organizacije, počev od tradicionalnih pristupa MekGregora, pa do savremenih sociopsiholoških koncepata organizacionog ponašanja. Zatim se razmatra koncept organskog pluralizma, kao osnove integrativnog pristupa interakcije zaposlenog i organizacije, kao i teorija Roberta Prestusa, koja govori o organizacionim orijentacijama zaposlenih i tesno je povezana sa ulogom različitih varijabli ličnosti pojedinca u organizaciji. Dalja razmatranja fokusiraju se na pitanja od suštinskog značaja za funkcionisanje savremene organizacije, a to su percipiranje (ne)sigurnosti posla od strane zaposlenih i njihova spremnost da se identifikuju sa svojom organizacijom, odnosno da pokažu svoju predanost organizaciji i njenim ciljevima. U svemu tome, ističe se još jedan faktor ličnosti, kao posledica životnog iskustva, a pre svega, vaspitnih uticaja užeg i šireg okruženja, a to je tzv. građansko ponašanje. Autor ga posebno opisuje, što doprinosi aktuelnosti rukopisa u svetlu sve većeg interesovanja za individualno psihološku stranu organizacionog ponašanja.

U drugom poglavlju, pod nazivom *Istraživanje kontekstualnih i dispozicionih faktora značajnih za pojedine aspekte organizacionog funkcionisanja zaposlenih* autor pristupa empirijskom istraživanju tragajući za odnosom između, sa jedne strane, osobina ličnosti, organizacionih orijentacija i percipirane (ne)sigurnosti posla, kao prediktorskih varijabli, i, sa druge, kriterijumskih varijabli, predstavljenih kroz organizacionu identifikaciju, građansko ponašanje, organizacionu predanost, ali i opštu psihološku dobit, kao krajnju rezultantu preseka različitih koordinata odnosa zaposlenog i organizacije. Izborom testova i upitnika za operacionalizaciju datih varijabli, autor pokazuje odlično poznavanje mernih instrumenata relevantnih ne samo za oblast organizacione psihologije, već i šire – psihologije ličnosti i individualnih razlika, socijalne psihologije i psihologije motivacije.

U trećem i četvrtom, završnom delu rukopisa, autor iznosi rezultate istraživanja i daje njihova interpretacija, čime je pokazao da strukturalni model koji uključuje, gore navedene, prediktorske varijale, najbolje predviđa ispoljavanje i varijabilnost kriterijumskih sadržaja. Pošto uzimanje u obzir isključivo dispozicionih ili kontekstualnih varijabli, daje slabiju mogućnost predviđanja značajnih aspekata za funkcionisanje pojedinca u radnoj organizaciji, autor ističe perspektivu konstruisanja integrativnog modela odnosa pojedinca i organizacije, u kome bi individualno-psihološke varijable, poput osobina ličnosti ili percipirane (ne)sigurnosti posla, predstavljale nezaobilazan prediktivni faktor. Shodno tome, nedvosmislene preporuke za dalja istraživanja stavljaju akcenat na modele okrenute otvorenim-ekološkim sistemima, te posebno primenu pluralističkih gledišta i integrativnih pristupa.

Sam tekst rukopisa je pisan stilom koji je jasan i konkretan, te je uklopljen u kompaktnu i logički zasnovanu celinu.

Korišćena literatura relevantna je i savremena, nedvosmisleno pokriva problematiku kojom se rukopis bavi, a ujedno može poslužiti kao dobar izvor i inspiracija za, eventualno, neka druga istraživanja odnosa pojedinca i organizacije.

Sa didaktičkog aspekta, rukopis poštuje sve standardne principe. Ističu se ključni pojmovi i apostrofiraju glavna pitanja, tabelarni i grafički prikazi su skladno uklopljeni u sistem materije dela. Poseban doprinos rada ogleda se u znatnom broju izloženih strukturalnih modela, čiji grafički prikazi znatno olakšavaju integraciju i interpretaciju pisanog materijala.

Imajući u vidu aktuelnost tematike, kao i originalnost u pristupu rasvetljavanja složenog odnosa pojedinca i organizacije, u svetlu integrativnog modela, zadovoljstvo je preporučiti rukopis za objavljivanje.

Zaključak

Rukopis pod naslovom *Odnosi organizacije i pojedinca: ka integrativnom pristupu u razmatranju organizacionog ponašanja* autora dr Dušana Todorovića predstavlja, sa naučno-stručne strane, vredan doprinos oblasti ljudskih resursa, organizacione psihologije i psihologije rada, uopšte. Struktura i sadržaj su didaktički-metodičko adekvatno predstavljeni, pri čemu je teorijski deo problemski postavljan, a empirijsko istraživanje sprovedeno, po prvi put, na domaćem uzorku-što celom radu daje poseban značaj. Testirajući međuodnose aktuelnih koncepata, autor je pokazao da je za pravilno razumevanje funkcionisanja radne organizacije i predviđanje efikasnosti njenog rada, neophodno poznavati dinamiku individualnih psiholoških karakteristika zaposlenih, koji suštinski determinišu uspešnost organizacije u uslovima tržišne ekonomije.

Imajući u vidu sve napred navedeno, predlažem da se rukopis pod nazivom *Odnosi organizacije i pojedinca: ka integrativnom pristupu u razmatranju organizacionog ponašanja* dr Dušana Todorovića, **odobri za štampanje kao naučna monografija.**

U Nišu, 10.11.2019.

Prof.dr Miodrag Milenović

